Miłość, która dała początek Opolu

Miasto
Kultura

09.02.2024 g. 09:08

Poznali się, kiedy książę Kazimierz Opolski był już w sile wieku i dobiegał czterdziestki. Ona była młodziutką księżną, córką bułgarskiego cara. Dla niej Kazimierz postanowił zbudować murowany zamek na Ostrówku, a nowo lokowane miasto Opole otoczyć murem. Bez związku Kazimierza i Wioli nie byłoby miasta, jakie znamy.

Fot. Inscenizacja historyczna z okazji Jubileuszu 800-lecia Opola

Wyprawa krzyżowa

W sierpniu 1217 r. Kazimierz, książę opolski, udał się na wyprawę krzyżową wraz z królem Węgier Andrzejem II. Była to piąta z kolei krucjata, w której tym razem wzięło udział rycerstwo z wielu krajów Europy, między innymi francuskie, włoskie,

węgierskie i niemieckie. Po przybyciu drogą morską do Akki, miejsca wypadowego wielu wypraw, rycerze skierowali się w stronę Bajsanu, a przekroczywszy Jordan wzdłuż wschodniego brzegu Jeziora Genezaret pomaszerowali do Kafarnaum, a stamtąd przez Galileę wrócili do Akki. W styczniu 1218 r. krzyżowcy, nie osiągając znaczących sukcesów, postanowili wracać, tym razem drogą lądową przez Azję Mniejszą.

Przymusowy przystanek

Po przekroczeniu granicy z Bułgarią król węgierski Andrzej został zatrzymany przez tamtejszego władcę, cara Iwana Asena II, który zmusił go, dla zawarcia sojuszu, do oddania swej córki za żonę. Tego rodzaju „gesty" bywały odwzajemniane.
– *Problem polegał jednak na tym, że król Węgier był już żonaty. Jedynym nieżonatym księciem w otoczeniu węgierskiego władcy był Kazimierz Opolski. Być może to właśnie on jako sprzymierzeniec Andrzeja II, miał wypełnić zobowiązania sojusznicze. Nie możemy jednak wykluczyć i tego, że Kazimierz po prostu zakochał się w pięknej cudzoziemce* – wyjaśnia **prof. Anna Pobóg-Lenartowicz**, historyk z Instytutu Historii Uniwersytetu Opolskiego.

Młodziutka księżna

W chwili poznania swojego przyszłego męża księżniczka Wiola miała nie więcej niż 14 lat. Jak na tamte czasy nie było to mało, bowiem według ówczesnych przepisów zdolną do zawarcia małżeństwa była już dziewczynka, która ukończyła 12 lat, a do złożenia przysięgi małżeńskiej wystarczyło ukończyć jedynie 7. rok życia. Do spotkania przyszłych małżonków doszło prawdopodobnie w Tyrnowie, ówczesnej stolicy carstwa bułgarskiego. Tyrnowo w XIII w. było znanym centrum życia politycznego, gospodarczego i kulturalnego. Według przekazów historycznych w tej części Europy ustępowało swym splendorem jedynie Konstantynopolowi. Jak się przypuszcza, Wiola przybyła do Opola ze znacznym posagiem oraz gronem zaufanych dworzan. Wśród nich byli na pewno Wasyl i Mikołaj, których spotykamy jako świadków na dokumentach księżnej.

Rozbudowa Opola

Czy pod wypływem młodej żony Kazimierz postanowił rozbudować Opole? To możliwe. Według Henryka Welca, autora książki „Kazimierz I Opolski i jego czasy",

małżeństwo z bułgarską księżniczką było dla Kazimierza dużym zaszczytem i nobilitacją. Jego zdaniem ślub Wioli i Kazimierza wiązał się prawdopodobnie z poświęceniem w Opolu nowego kościoła i ofiarowaniem świątyni relikwii Krzyża Świętego, przywiezionej przez księcia z krucjaty w Ziemi Świętej. W 1223 roku pojawia się w dokumentach pierwsza wzmianka o Kościele Św. Krzyża, czyli obecnej katedrze i jej pierwszym proboszczu Reginaldzie. Z kolei w 1228 roku książę zdecydował się wybudować na Ostrówku murowany zamek, który składał się z czworobocznego budynku o wymiarach 12 na 15 metrów oraz otaczającego go muru. Przede wszystkim książę Kazimierz Opolski przeszedł do historii jako założyciel miasta Opola, który sprowadził do niego osadników oraz dokonał lokacji na prawym brzegu Odry.

Pieczęć Księżnej Opolskiej Wioli. Grafika na podstawie oryginalnej pieczęci.

Owoce małżeństwa

Owocem związku Kazimierza i Wioli była czwórka dzieci. Mieszko i Władysław to późniejsi książęta opolscy. Więcesława była zakonnicą w Czarnowąsach. Z kolei Eufrozyna to matka Władysława I Łokietka, późniejszego króla Polski. Po śmierci Kazimierza Opolskiego w 1230 roku władzę w księstwie objęła Wiola, pełniąc rządy opiekuńcze nad swoimi małoletnimi synami. O silnej pozycji księżnej oraz jej relacjach z dziećmi świadczy pieczęć, z której korzystała przez cały okres panowania. Na pieczęci widzimy księżną siedzącą na tronie wyścielonym poduszką, a po obu jej bokach stoją synowie, których księżna trzyma za ręce. Księżna opolska Wiola zmarła w 1251 roku w wieku około 47 lat, co zostało odnotowane w kronice Jana Długosza. Została pochowana prawdopodobnie obok swego męża w ufundowanym przez siebie kościele norbertanek w Czarnowąsach.

Opracował: Łukasz Śmierciak
Na podstawie *„Energiczne, Władcze, Pobożne. Księżniczek i księżnych opolskich portret (prawie) własny” autorstwa Anny Pobóg-Lenartowicz oraz „Kazimierz I Opolski i jego czasy” Henryka Welca*

Dane kontaktowe
Wydział Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej

Tagi
Kazimierz Opolski
Opole i kropka
historia Opola